

ОЛЕГ АЙРАНОВ

САЛАТАТА

chitanka.info

За разлика от строевите офицери, които търпеливо чакаха на всеки четири-пет години да им повишават заплатата и боднат още една звездичка на пагона, Салатата бързаше с кариерата си. Той си имаше ясно очертана цел: щаба̀т на армията. За по-сигурно се бе ориентирал към попрището на тиловак — длъжност, за която не се изискваха нито специални познания, нито определени години служба. Понеже не му се чакаше да се уволнят сегашните началници в дивизията, той подходи според старата максима „По-добре първи на село, отколкото втори в Рим“ и без колебание прегърна първата възможност да го преместят в един от по-далечните полкове.

— Ще ми се да се подобри хигиената и складирането на продуктите, — обясняваше той на първия развод на щаба̀, след като го представиха. — А също така и снабдяването. Особено храната на бойците трябва да бъде обогатена и разнообразена.

Командващите батареите се спогледаха сащисани. Техните представи за богат и разнообразен войнишки обяд се изчерпваха с канче боб яхния и компот от ошав. Началник-щаба̀ мълчеше дипломатично и изчакваше. Такова животно като новопристигналия още не беше срещал.

— Трябва бойците да се подхранват не само с калории, но и с витамини, — продължи с революционните си виждания новият тиловак. — Ще ми се да им се подава не само първо и второ, но през ден на всеки войник и по салатка.

С това прякорът му беше направо бетониран.

По някое време командващият полка реши, че новият достатъчно е шашнал присъстващите офицери и като за начало им стига:

— Достатъчно, другарю старши лейтенант — прекъсна той излязлата от релси встъпителна реч. — Действайте!

И Салатата се раздейства, по-точно задейства всички около себе си.

Първата му акция се състоеше в това да вкара в употреба новия, тогава почти непознат в провинцията миещ препарат „Веро“, последният успех на родната химическа промишленост. Дотук недоволни нямаше, но това беше само началото.

На третия ден при една от ежедневните си обиколки из поделението свари група бойци от работното да товарят с лопати

боклука, надзиравани от един захапал цигара сержант, който вяло изкозирува.

— Каква е тая свинщина тука! — кресна Салатата така, че сержантът за малко не си глътна фасата. — И тези бойци със същите мръсни обувки ще ми газят после в кухнята!? И със същите немити ръце ще ми режат хляб!? Дежурният по хранителен блок моментално да ми се яви в канцеларията! И старшината от химическия да намериш! Бегом!

Сержантът объркан хукна, докато войниците се подпряха на лопатите и на свой ред запалиха.

Когато след половин час по същия маршрут мина смяната на караула, те направо зяпнаха при необичайната гледка. Групата от работното приличаше на отряд по дегазация. Бойците товареха боклука облечена с гумените чорапи и ръкавици за противохимическа защита, сякаш беше подадена команда „газ, чорапи, наметало!“. Само пелерините и противогазите им липсваха.

И така седмица след седмица. С опнатата си на специална пружина фуражка, която беше откопирал от офицерите на Вермахта по филмите, Салатата се разхождаше наперено като гащат петел из поделението. Появяваше се изневиделица в артелната, вечерта по никое време влизаше в кухнята, складовете, конюшната. И имаше доста нещо, което му се щеше.

Столовата му беше любимото поле за действие. Готвачите не им пукаше, те бяха волнонаемни, но дежурните сержанти и старшини направо им призляваше още щом зърнеха фуражката му на входа. Салатата проверяваше със снежнобяла носна кърпа чистотата на всяка една маса, вземаше „проба“ и от измитите прибори. По някое време дори заповяда да гонят мухите от столовата:

— Да не съм видял муха да каца по храните! — нареждаше той. — Муха върху закуската на боец е все едно муха на пагона ми, ясно ли е?

Отначало офицери и старшини си мислеха, че всяко чудо за три дни, ама се оказа, че луд умора няма. То не бяха покривки за офицерските маси, не бяха проверки в хлебозавода доставчик, не беше ревизия на неприкосновените запаси. Салатата действаше, амбициите си не криеше пред никого, всички знаеха накъде се е засилил. Можеше да се каже, че практикуваше тактика, доста по-различна от останалите

кариеристи сред офицерите. Вместо само да се натяга, той залагаше на това рано или късно да нервира всичките си началници до такава степен, че да го разкарат от главата си, евентуално към снабдяването на дивизията.

Ако някой очакваше, че поне по време на стрелбите ще се кротне, остана излъган, Салатата тепърва се развихри. Тиловият камион не стигна, за да се натовари всичкото кухненско снаряжение, от което той се нуждаеше, та се наложи да изискат допълнителен ЖП вагон. На място в лагера Салатата реши, че дървените маси и пейки под откритото небе не отговарят на изискванията за модерна армия и нареди да се вдигне скеле и покрие с полиетилен. Така лагерът се снабди със столова, която приличаше на огромен парник, в сравнение с неговите размери бараката на щаба направо си беше като кошара.

Не минаха и 24 часа и Салатата установи, че хигиената на войниците не е на висота. След кратка консултация с полковия лекар, заповяда пред столовата парник да се монтира казанче за хлорна вода и задължи всеки дежурен офицер да следи бойците преди влизане в столовата да си мият ръцете с разтвора.

— Ебахти тая крива нива! — изкоментира нововъведението майор Пашов. — Аз тука да не съм лелката от детската градина, да ги наглеждам как си мият ръцете? Още малко ще иска сополите да им бърша и гащите да им вдигам!

По-младите офицери обаче бяха респектирани от старши лейтенанта активист. По време на дежурствата им въпреки всеобщото нежелание, те следяха всеки един от строените на опашка пред столовата бойци поне да си намокри пръстите под кранчето.

— Смърди на минджа! — душеше ръцете си Буцата и бърчеше нос.

Но всъщност войниците нямаха повод за оплаквания. Вечерните буламачи значително се подобриха. Захарта, която преди се слагаше в хомеопатични дози или съвсем отсъстваше взе отново да се усеща там, където трябва, а омразният на всички белезникаво полупрозрачен десерт крем нишесте, наричан от бойците „спермалин“ или „слонска чекия“ съвсем изчезна от менюто.

Дори когато някоя единица в разгара на учението замръкваше отцепена на разстояние от лагера, Салатата не чакаше да се върнат, а погваше работното да напълнят няколко казанчета, яхваше тиловия

камион и препускаше с него през ботаниката, за да снабди бойците с топла храна.

— Ашколсун! — благославяха го мамбистите — С такъв тиловак щяхме да спечелим и Първата световна.

* * *

На втората седмица се разчу, че ще идва инспекция от дивизията да наблюдава учението. Този ден имаше тактическо занятие, „сини“ срещу „жълти“. Заповедта гласеше Тапата с неговата батарея, която се числеше към „сините“, въоръжени само с личното си оръжие да се окопаят на края на една горичка и да отбраняват позицията. Тапата, който между оръдията си се чувстваше вещь и сигурен, тук, сред дърветата и храстите бе обхванат от средно мощна паника.

— Копай по-дълбоко! — сновеше той напред-назад между бойците — Това окоп ли е? Не виждаш ли, че гъзът ти стърчи навън!?

— Ма'амустара! — негодуваше тихичко Джаич — Туй повече юр от лъскането на гилзи, бе! Ние тука артилерия ли сме или къртици? Една цигара не може да запали човек. Само като си помисля...

— Копай, копей! — срязва го взводният — Има кой да мисли.

Когато бойците потънаха в дупките почти до шия, Тапата изведнъж се сети, че към кашишката тактика спада и маскировката, та ги подгони да насекат листа и клонки и да се накичат. Едва след като личният състав заприлича на футуристична еко-композиция, той малко се поуспокои. Погледна си часовника и реши, че са се справили доста бързо, другите батареи сигурно тъкмо бяха заели местата си. Това си беше повод да блесне, та реши да докладва лично за изпълнената заповед. Първо побягна към южния край на горичката, където извади бинокъла си и разгледа пътя, откъдето очакваше да дойдат инспекторите от дивизията. Слънцето му светеше в очите и той след минута свали оптиката и избърса окулярите и очите си. Пътят беше пуст докъдето му стигаше погледът.

Батареиният свърна и тръгна по края на горичката към мястото, където се беше разположил щабът на полка, докато се натъкна на един часови, който уставно го спря. След малко стана ясно защо — пред щабната палатка до командващия полка стояха двама непознати

подполковници с типично бледия тен на канцеларски плъхове. Инспекторите от дивизията вече бяха дошли.

Тапата го обзе лошо предчувствие, но вече беше късно. Той израпортува на командващия полка, който го изслуша с каменна физиономия.

— На кого оставихте командването на батареята във Ваше отсъствие, другарю лейтенант? — тихо се осведоми той.

— На взводния на 1-ви взвод, другарю полковник! — с горчив вкус в устата отвърна Тапата, като се опитваше трескаво да си спомни, дали го беше казал наистина изрично.

— Хайде да видим тогава как сте заели позицията — дружелюбно предложи по-старият от инспекторите. Командващият полка неохотно кимна.

— Слушам, тъй вярно, насам, другарю подполковник!

Едва сега Тапата се усети каква идиотска грешка е направил в стремежа си да се натегне. Взводният не се ползваше с кой знае какъв авторитет, старите бойци чат-пат му се опъваха, пък той си падаше драка, като едното нищо може да е решил да се понадуе в негово отсъствие. Ако сега началниците свареха на позицията батареята увлечена в дискусия, пишеше му се още една черна точка. Групичката офицери крачеше мълчаливо из горичката, най-напред Тапата, който тревожно се ослушваше, следван от инспекторите и накрая с видимо нежелание командващият полка.

Малко преди да пристигнат, Тапата се шашардиса още повече. Вместо разговор или кавга откъм позицията не се чуваше и гък, наоколо цареше гробна тишина. Гората взе да се разрежда, батареиният вече се опасяваше да не се е заблудил сред дърветата и отново бе обзет от паника.

— Часови не са ли назначени? — делово се осведоми по-старият инспектор. Другият като че ли беше ням, досега не си беше отворил устата. Тапата само смутолеви „съвсем не“ и преглътна, ох, още една черна точка...

Гората изведнъж свърши и пред тях грейна обедното небе. Не, не беше се объркал, бяха излезли точно на позицията, но тя беше празна.

Окопите бяха напуснати.

Батареята я нямаше.

Инспекторите, очакващи някакво пояснение, озадачено впериха поглед в командващия полка, той от своя страна позеленял от яд фиксираше Тапата, а последният като гръмнат съзерцаваше осиротелите окопи. Беше на косъм от инфаркт.

Сега от север настъпеха ли „жълтите“ както се очакваше, щяха да минат транзит през горичката и да превземат на ура и без загуби щаба на полка. По бели гащи щяха да го сварят! Резил нечуван!

— Да-а... — неопределено се произнесе говорещият инспектор — И сега?

Другите се огледаха, а Тапата се завъртя цели два пъти около оста си, даже вдигна поглед, сякаш очакваше бойците му да паднат отгоре като круши.

— Другарю лейтенант, чакам някакво обяснение... — през зъби започна командващият полка.

— Другарю полковник, разрешете... — едновременно тръгна да закърпи нещо Тапата.

— Тихо! Чуйте... — изведнъж се обади мълчаливият.

Четиримата наостриха уши. Полето пред гората образуваше малък хребет, който имаше предимството, че настъпващият противник се натъкваше на позицията едва, когато го изкачи. Недостатъкът беше, че от позицията едва в последния момент се виждаше кой пристига. Иззад този хребет долетя приглушен шум от тракане на метал в метал. Офицерите се спогледаха и бързо се устремиха натам. Шумът се усилваше с всяка крачка, докато се изкачиха до най-високата точка и удивени се заковаха.

Цялата 3-та батарея с нарамени автомати, накичена с клонки като горски духове, забравила позиция и заповед се тълпеше около един ЗИЛ, на чиято платформа пет-шест бойци се суетяха около няколко казанчета и трескаво размахваха черпаци.

На командващия полка му причерня, такава изцепка не му се беше случвала в цялата двадесетгодишна кариера на офицер. Тапата до него беше ни жив, ни умрял.

— Добре че тилът си е ваш, другарю полковник, — иронично се обади по-старият инспектор — иначе можехме да считаме цялата Ви 3-та батарея за попаднала в плен.

Командващият полка стисна зъби, а погледът, с който измери батареиния би накарал Бургаския залив да замръзне. Новобранството

на войниците траеше една година, но сред офицерите, макар и рядко се срещаха доживотни новобранци и те винаги си бяха бомба със закъснител. Тапата беше точно такъв екземпляр, защо ли не го разкараше нанякъде, ама накъде, мамка му мечка?

Бойците така бяха заети с лапане, че още никой от тях не беше забелязал появата на групата офицери. Лъжици и джобни ножчета тракаха по алуминиеви канчета и чиниите от алпака, звуците докарваха на джемсешън от тринидадски реге-групи. А отгоре на шофьорската кабина подобно на трон беше кацнала една наперена фигура в старши лейтенантска униформа и силно опната фуражка, която с доволен вид се разпореждаше над обстановката:

— Разливай по-бързо, че изстива, ей, това е овнешко, залоява се! По едно парче хляб на всеки, крайшниците остави за последно, който иска допълнително!... Това казанче не го отваряйте още, там е десертът, ще го налетят осите... Къде е вторият сандък с чиниите?... Само да не сте натоварили достатъчно посуда, ще ви вкарам всичките в ареста!

„И този нещо много взе да си разиграва коня“, продължаваше умуванията си командващият полка, „той май е кандидат номер две за преместване...“

А Салатата, без да подозира, че в този момент се решаваше бъдещата му офицерска кариера продължаваше да командва парада:

— Не се потривай, ами раздавай и от другата страна... На всеки войник и по салатка!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.